

Sygnatura akt I C 3462/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 13-12-2017 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Porada-Łaska

Protokolant: sekretarz sądowy Sylwia Marek

po rozpoznaniu w dniu 13-12-2017 r. w Kaliszu na rozprawie

sprawy z powództwa Fundacji (...) w K.

przeciwko S. A., W. A., A. A., N. D. (1)

o zapłatę 53 141,00 zł

w przedmiocie zarzutów pozwanej N. D. (1) od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 17.08.2017 r. sygn. akt I Nc 3734/17

I. utrzymuje w mocy w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie I Nc 3734/17,

II. nie obciąża pozwanej N. D. (1) kosztami procesu wywołanymi wniesieniem zarzutów.

SSR Katarzyna Porada-Łaska

Sygn. akt I C 3462/17

UZASADNIENIE

Pozwem z 18 lipca 2017 roku Fundacja (...) w K. domagał się zasądzenia na swoją rzecz solidarnie od S. A., W. A., A. A. i N. D. (1). kwoty 53.140,19 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 6 lipca 2017 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż znajduje się w posiadaniu weksla in blanco, wręzonego mu jako remitentowi przez pozwanego S. A. a poręczonego przez pozwanych W. A., A. A. i N. D. (1) opiewającego na kwotę 53.140,19 zł, płaconego w (...).07.2017 roku.

Dnia 17.08.2017 roku został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygn. I Nc 3734/17.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwana N. D. (1) wniosła zarzuty, zaskarżając orzeczenie w całości i wnosząc o uchylenie tegoż nakazu zapłaty oraz oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu zarzutów pozwana N. D. (1) przyznała, że złożyła podpis na wekslu, jednak 17.06.2015 r. zostało sporządzone oświadczenie dotyczące zobowiązania S. A., zgodnie z którym W. A. i A. A. zobowiązali się całkowicie „przejąć” odpowiedzialność za spłatę przedmiotowej pożyczki. W konkluzji podano, iż w świetle powyższego żądanie zapłaty skierowane wobec pozwanej N. D. (1) jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, w tym z zasadą uczciwości.

W piśmie procesowym z 26.10.2017 r. powód wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty, podnosząc iż powód nie był stroną porozumienia, na które powołuje się pozwana N. D. (1), a co za tym idzie zobowiązanie to w żaden sposób nie wpływa na zobowiązanie tej pozwanej wobec powoda.

Na rozprawie 22.11.2017 r. pozwana N. D. (1) podała, że poręczenia wekslowego udzieliła na początku jej związku ze S. A., przy czym partner jej nie groził, ale czuła lekki nacisk. Podnosiła, że na pewno nie było tak, że celem związku dla S. A. było uzyskanie od niej poręczenia, ale „mogło tak być” skoro po poręczeniu weksla „wszystko zaczęło się psuć”. Po około 5 miesiącach od poręczenia, N. D. (2) rozstała się ze S. A..

Sąd dał wiarę wszystkim dokumentom zgromadzonym w sprawie. Sąd uznał także za prawdziwe zeznania pozwanej N. D. (1).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy.

Pozwany S. A. w dniu 25.04.2014 r. zawarł z powodem umowę pożyczki kwoty 100.000 zł. Na zabezpieczenie spłaty należności z tytułu zobowiązań wobec powoda powstałych w związku z realizacją zawartej umowy S. A. podpisał weksel własny in blanco wystawiony na rzecz powoda jako remitenta. Weksel ten został poręczony przez pozwanych W. A., A. A. i N. D. (1).

dowód: weksel gwarancyjny (k. 48-9), umowa pożyczki (k.16-26) deklaracja wekslowa (k. 27-28), zeznania pozwanej N. D. (1) (k. 102 w zw. z k. 58-58v).

Pozwana N. D. (1) przez około rok była w związku ze S. A.. Przedmiotowego poręczenia dokonała w około siódmym miesiącu trwania związku, zaś po około 5 miesiącach doszło do rozstania. S. A. w żaden sposób nie groził pozwanej w przedmiocie poręczenia, wywierał na nią jedynie lekki nacisk albowiem brak kolejnego poręczyciela wykluczyłby otrzymanie pożyczki.

dowód: zeznania pozwanej N. D. (2) (k. 102 w zw. z k. 58-58v).

W piśmie z 17.06.2015 r. S. A., A. A. i W. A. oświadczyli, że zobowiązują się do całkowitego przejęcia odpowiedzialności od pozwanej N. D. (2) z tytułu przedmiotowej umowy pożyczki, w tym jej spłaty do 17.06.2015 r.

dowód: pismo z 17.06.2015 r. z podpisami notarialnie poświadczonymi (k. 58-61).

W dniu 21.06.2017 r. powód wypełnił wystawiony przez S. A. i poręczony przez pozostałych pozwanych, w tym N. D. (1), weksel in blanco na kwotę 53.140,19 zł z terminem płatności określonym na 5.07.2017 r., kierując do pozwanych wezwanie do wykupu przedmiotowego weksla i zapłaty kwoty 53.140,19 zł

Pozwani nie uiścili przedmiotowej kwoty.

(okoliczności bezsporne)

Sąd zważył, co następuje.

Zarzuty wniesione przez pozwaną N. D. (1) nie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że bezsporna w sprawie była okoliczność, iż S. A. zawierając umowę z powodem wystawił na jego rzecz weksel in blanco, który w dniu jego wystawienia został poręczony przez pozwanych, w tym przez pozwaną N. D. (1). Pozwana nie zgłaszała żadnych zarzutów dotyczących wysokości dochodzonego świadczenia ani też faktu dokonania poręczenia. Pozwana N. D. (1) podnosiła natomiast, że pozostali pozwani – zgodnie z załączonym do zarzutów oświadczeniem z 17.06.2015 r. – „przejęli” od niej zobowiązanie wobec powoda.

Oświadczenie z 17.06.2015 r. (określone jako zobowiązanie - k. 58) było oświadczeniem, bądź umową o charakterze nienazwanym, zawartą w ramach swobody umów, posiadającą także elementy ugody, w której W. i A. A. uznali się wobec N. D. (1) za całkowicie odpowiedzialnych za przedmiotowe zobowiązanie.

Powyższe nie może mieć jednak jakiegokolwiek wpływu na zobowiązanie pozwanej N. D. (1) wobec jej wierzyciela z tytułu poręczenia wekslowego. Nie było to bowiem zwolnienie z długu w rozumieniu art. 508 k.c., zgodnie z którym zobowiązanie wygasa, gdy wierzyciel zwalnia dłużnika z długu, a dłużnik zwolnienie przyjmuje.

Wierzyciel, czyli powód, nie złożył bowiem jakiegokolwiek oświadczenia, z którego wynikałoby, że zwolnił z długu pozwaną N. D. (1).

Zatem w świetle powyższych rozważań i dokonanych ustaleń nie można mieć wątpliwości, że nie zaszło zdarzenie prawne pomiędzy stronami, które można uznać za zwolnienie z długu pozwanej N. D. (1), wobec czego jej zobowiązanie nie wygasło.

Pozwana N. D. (1) podnosiła jakoby dłużnik główny niejako wyłudził od niej poręczenie, że udzieliła go na skutek podstępu, dokonanego przez dłużnika głównego, że działała pod wpływem błędu, wywołanego podstępem przez dłużnika głównego S. A..

Weksel, którego zapłaty dochodzi powód, jest wekslem gwarancyjnym. Wystawiony został na zabezpieczenie roszczenia ze stosunku podstawowego, tj. umowy pożyczki łączącej S. A. z powodem.

W niniejszej sprawie podstawą dochodzonego w stosunku do N. D. (1). roszczenia było jej zobowiązanie wekslowe jako poręczycielki wekslowej. W świetle art. 10 ustawy prawo wekslowe, pozwana była uprawniona do postawienia przeciwko treści weksla jedynie zarzutów ze stosunku podstawowego i to na pozwanej spoczywał ciężar dowodu wykazania, że weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową. Pozwana nie podniosła jednak w niniejszej sprawie zarzutu dotyczącego stosunku podstawowego, a jedynie zarzut złożenia oświadczenia o udzieleniu poręczenia pod wpływem jakiegoś błędu lub podstępu. Jednakże taki zarzut należy rozpatrywać w kategoriach zarzutów opartych na stosunku osobistym łączącym N. D. (1) z wystawcą weksla, tj. S. A..

Powołany przez pozwaną zarzut nieważności podstawy jej zobowiązania wekslowego - z uwagi na złożenie oświadczenia woli w przedmiocie poręczenia weksla, które to oświadczenie miało być dotknięte wadą oświadczenia woli - nie mógł zostać uwzględniony.

Zważyć bowiem należy, że zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku - Prawo wekslowe (Dz.U. z 1936r. Nr 37, poz. 282 ze zm.) osoby, przeciw którym dochodzi się praw z weksla, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

Zgodnie zaś z treścią art. 32 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku - Prawo wekslowe poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny, z wyjątkiem wady formalnej weksla.

Podkreślenia wymaga, że zobowiązanie poręczyciela wekslowego (awalisty) jest zawsze zobowiązaniem wekslowym, tzn. cechuje się abstrakcyjnością i bezwarunkowością. Zobowiązania osób podpisanych na wekslu są przy tym samodzielne (art. 7 Prawa wekslowego), a odpowiedzialność wszystkich dłużników wekslowych jest solidarna. Poręczenie wekslowe jest instytucją całkowicie odrębną od poręczenia cywilnego. Specyficzna jest również akcesoryjność awalu - byt prawny poręczenia wekslowego nie zależy bowiem w gruncie rzeczy od istnienia wierzytelności, lecz od istnienia podpisu na wekslu. Odpowiedzialność poręczyciela wekslowego jest zatem samodzielna materialnie, niesubsydiarna, solidarna i w ograniczonym jedynie stopniu uzależniona od zobowiązania głównego. Z art. 17 Prawa wekslowego wynika zaś, że dłużnicy wekslowi, przeciw którym dochodzi się praw z weksla, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą weksla.

Poręczyciel wekslowy nie może więc wobec wierzyciela bronić się zarzutami opartymi na osobistych stosunkach awalisty z osobą, za którą poręczył, a więc np. tym, że dłużnik główny wyłudził od niego poręczenie. W razie udzielenia przez awalistę poręki na wekslu w błędzie lub skutkiem podstępstwa, dokonanego przez dłużnika głównego, za którego poręczył - wobec późniejszego posiadacza weksła - wierzyciela, poręczyciel wekslowy nie może się zasłaniać tymi zarzutami, które są oparte na jego osobistych stosunkach z dłużnikiem głównym. Poręczycielowi wekslowemu przysługują w zasadzie tylko zarzuty obiektywne oraz subiektywne, ale oparte na jego stosunkach z posiadaczem weksła (wierzycielem), a nie z osobą, za którą udzielił poręczenia (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 1994 roku, III CZP 75/94, OSNC 1994/12/238, lex nr 4089).

Poręczyciel nie może więc skutecznie podnosić wobec posiadacza weksła, iż udzielił poręczenia wskutek podstępstwa osoby, za którą poręczył lub wystawcy weksła, jako że istotą poręczenia nie jest świadczenie, lecz gwarancja, że poręczyciel wykona zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik go nie wykonał; odpowiedzialność poręczyciela, ma charakter zobiektywizowany i jest oparta na zasadzie ryzyka, które leży u podstaw stworzonego dla wierzyciela stanu zabezpieczenia, zaś jej podstawę stanowi art. 32 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 marca 2014r., I ACa 1141/13, lex nr 1451637; uchwała Sądu Najwyższego podjęta w składzie 7 sędziów z dnia 30 września 1996 roku, III CZP 85/96, OSNC 1996/12/153, lex nr 25911).

Trzeba zauważać na marginesie, że w swych twierdzeniach o działaniu pod wpływem błędu, czy podstępstwa, pozwana nie była konsekwentna. Sama stwierdziła bowiem, że nie było tak, iż S. A. wszedł z nią związek po to by doprowadzić do uzyskania poręczenia, ale „później mogło tak być, skoro po dokonaniu poręczenia, wszystko zaczęło się psuć”.

Żadne okoliczności, na które powoływała się pozwana, nie mogą doprowadzić do uznania, że zaszła którakolwiek z wad oświadczenia woli uregulowanych w przepisach kodeksu cywilnego (w szczególności błąd, podstęp, czy groźba).

W ocenie Sądu wystawiony a następnie uzupełniony przez powoda weksel odpowiada w pełni wszystkim warunkom formalnym przewidzianym w ustawie z dnia 28 kwietnia 1936 roku - prawo wekslowe (Dz. U.36 Nr 37, poz. 282), określonym w art. 101 oraz w art. 31 w/w ustawy.

Sąd nie znalazł podstaw do uznania uzupełnionego przez powoda weksła za nieważny.

Nie można też uznać, by uwzględnienie powództwa prowadziło do nadużycia przez powoda prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c., w myśl którego nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego; takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

O nadużyciu prawa można mówić wyłącznie wówczas, gdy zachowanie się osoby uprawnionej może być oceniane jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Nie można natomiast stosować powyższej regulacji wówczas, gdy potrzeba ochrony drugiej strony stosunku prawnego nie ma żadnego związku z działaniem lub zaniechaniem uprawnionego.

W realiach niniejszego postępowania pozwana wskazuje jedynie, że suma wekslowa jest niewspółmierna do jej dochodów i majątku, co oznacza, że nie będzie mogła jej spłacać. Podnosi także, iż skoro pozostali pozwani przejęli odpowiedzialność za przedmiotowe zobowiązanie (pismo z 17.06.2015 r.), to niezgodnym z zasadami współzycia społecznego, w tym z zasadą uczciwości, jest dochodzenie od niej spłaty zobowiązania, z którego zresztą nawet nie skorzystała. Tym samym pozwana nie wskazuje na jakiegokolwiek działania strony powodowej, które naruszałoby zasady współzycia społecznego.

Zgodnie z art. 496 k.p.c. po przeprowadzeniu rozprawy Sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Biorąc zatem pod uwagę, iż zarzuty pozwanej okazały się niezasadne, Sąd utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym 17.08.2017 roku w sprawie I Nc 3734/17.

Z uwagi na trudną sytuację materialną pozwanej, po myśli art. 102 k.p.c., nie obciążono jej kosztami procesu wywołanymi wniesieniem zarzutów.

Zatem orzeczono jak w sentencji.

SSR Katarzyna Porada - Łaska